

گهشتیک به ژيانو شيعری مهولهويدا

محمدی مەلا کریم

میترووی ئەدەبی کورد میتروویەکی تارا دەی ئەویەری چرووک و کۆکۆلە . تانیستا ئەدییکێ کورد دەسنيشان نەکراوە لە سەردەمی ژيانی خۆیا یا پاش مردنی میترووی ژيانی نووسراوە و لە ئەدەبی کۆکرايیتەوه و لایەنە بەهێزو لاوازه کانی شيعری دیاری کرابن و باسی ئەو کاریگەرانه کرابن که لە نەخشەکیشانی ژيانی ئەدەبی ئەودا دەستیان بوو . بەشی هەرەزۆری شيعری کوردی نازانری لە چ مونسەبەت و بۆنەیه کدا و تراوه و ، لەبەرئەوه پتوهندی نیتوانی شيعری شاعیرانی کورد و بارو دۆخی ژيانی کۆمه‌لایه‌تی و ئابووری و دەروونی و ئایدیایي یان هەروا بە داپۆشراوی تەم گرتویی ماوه تەوه .

تاقە سەرچاوه یهک تا ئەم دوايي به لەم مه‌یدانه‌دا بەدەستمانه‌وه بوویج ئەو باسو هه‌واله ده‌مکۆيانه‌یه له‌ناو مه‌لاو فه‌قێ و هه‌ندێ کۆرو کۆمه‌لی ئەدەب دۆست و ئەدەب پەرۆمردا گێرراونه تەوه و ئەگێررین هه‌وه ئەتوانری به هه‌ندێ شيعری ئەو شاعیرانه‌وه پتوهند بگرن و چەردەیه‌ک تەمیان لەرووی هه‌ندێ سەری ژيانیان پێ بره‌وتنریتەوه .

ئەمە ی وتمان کالایه‌که به‌ بالای هه‌موو ئەدەبی کورد و هه‌موو شيعری کوردی براوه ، که ئه‌مانه‌وی ئەمرو له‌م کۆره‌مانا گه‌شتن به‌ ژيان و شيعری شاعیریکێ شیرین زمان و دەم پاراو و هه‌ست ناسک و دل برینداری وه‌ک

مهولهويدا بکهين ، له شيمره کانی خووی له هندی ورده زانراوی دهمگين
بهولاوله مان بدهسته وه ني به مهبسته کهمانی پخ يوون بکهينه وه .

بهر له هرچی نه پخ نه وه بزاین مهولهوی رۆلهی ناوچه به کی له
همو ورو به کی زیانه وه کرین بووه . نه ناوچه ی تاوگزی و سرشاته و
نه بمری سروانه ی نهوی تیا هاتووه ته دنیا و گوره بووه پتکه بشتووه ،
ناوچه به ک بووه ، به پتچه وانهی شاره زووری نه م سهری و باوه جانی و
جوانرۆی نه و سهریه وه ، له بارهی ئابووری به وه هر به جگار له دوا . . نه
زهوی وزاریکی و به شی ژبانی خه تکه که بکاو ده غلودانیکی تیروته سه لی لی
بیته به ره هم . . نه باخ و باخات و ره زو میتوکی نه و تو ی تیا نیژرا پخ . . نه
حه یوانداری به کی و له سنووری چندن سهر بز نه گهر زیاتری بو هر که سهر
تیا به خیتو کرا پخ . . رهنگه خه لکی نه و ناوچه به له هر ناوچه به کی تری
کوردستان زیاتر به به روو برژاندن و به روو گوتان و هارین ئاشنا بوون ،
چونکه هر چه ند سال جار ی قاتی و قری به کیان تیا پهیدا بووه . له همو و
نه و رزق و رۆزی به ی سروشتی کوردستان بو خه لکی فه راهم کردووه ،
نه وان له به روو به ولاره هیچیان له به رده ستا حازر به دست و ئاماده نه بوه
خویان و مال و منالیانی له مردن پخ رزگار بکه ن .

هر به هو ی نه م چرووکی سروشت و کرینی ئابووری به وه ناوچه که
به پتچه وانهی زور شوینی تری کوردستانه وه ، رهنگه ماوه به کی زور و
نوور و دریتژ مزگه وت و حوجره ی به مه لاو فه قی ئاوه دانی ، له سنوور یکی
ته نگه به ردا نه پخ ، به خو یه وه نه دپین . له ژیر سیبه ری رژی می دهره به گبدا
که نه و سهر دمه بالی خو ی به سهر همو و لایه کی کوردستانا کیشابوو و له
زور شوینا لایه نه به گویره ی قونافی خو ی باشه کانی نه و رژی مه ی تیا
مه ی سهر بوو وه ک رابواردنی خو شی دهره به گدو دهره پتو هنده کانیان و ،

بلاو بوونه وهی گیانی شوریه سواری و لاوچاکی و تهراتین و راوو شکاره
 سهیران و گهشت و گوزارو ، لهدهوری دیوه خانی دهر به گه کوبوونه وهی
 کومه لیتی زور مهلاو فه قیو میرزاو شاعیر و نیمچه خوینده وارو ،
 گه شه کردنی جوریکی نه دهبو ، دروست کردنی خانو و بهر هی به سهنگ و
 ترازووی سهردهم جوان و پیشکوهوتوو ، ناوچهی تاوگوزی و سهرشاتو
 نه و بهری سیروان له ههموو نه وه بی بهش بوو . تا ئیستا که س باسی
 بنماله یه کی دهر به گی نه کردوو له و ناوچه یه دا ژیا بی و توانی بی تی له
 مهیدانی ژیان و خوش گوزه رانیدا شان له شانی به گزاده کانی ده و رو پشت
 وه که جوانی و هورامی و جافو نه وانی دیکه بدا . نه و ناوچه یه هه همیشه
 له لایهن سهرکاریکی مفته خووری دهر به گیکی به ده سه لانی شوینیکی تره وه
 به ریوه براوه که به زوری خوئی دهستی به سهرا گرتی یا ده و له تی عوسمانی
 یا ئیران یا میرانی بابان یا که سانیکی تر بی یان سپارد بی . نه و سهرکاره بیس
 نه و ندهی تر نه و خه لکه رهش و پروتهی ناو پروت کردوو و کاریکی لی
 کردوون له دهرامدی ده غلودانی سالانه یان به شی بنه تووی سالی دادی یان
 بو نه ماوه ته وه و زستانان په نایان بردوو ته وه بهر به پرووی شاخان و که می
 که شک و دۆینه که له بهر همی به هارانی نه و چند سهر بز نه یان ناماده
 کردوو که بوویان . خودی نه م جوره مامه له بهی نه مانه دیاره زور جار
 بووه به هوی نه وه نه گهر مه لایه کی خواناسی خه لک دوستی دل و دهر وون پاک
 له ناوچه که دا بووی ، بو دهر برینسی ناره زاییسی خوئی ناوچه که ی
 به جی هیشتی و کوچی کرد بی وه که مه وله وی خوئی پرووی داوه ، وه که
 له سهرچاوه که مه کانی ژیا نیا باس کراوه .

مه وله وی له ناوچه یه کی وا کرین و بی نان و ناوو یزق و پروزی و ، له
 یارود و خیتی کومه لایه تی وای به ههموو سهنگ و ترازو و به که باشکوه و تودا ،

دهك و تراوه ، له به کڼ له سالانی نیوانی ۱۲۱۵ - ۱۲۲۱ ای کوچی (۱۸۰۰ - ۱۸۰۷ ای زایینی) دا له دتی (سهرشاته ای تاوگوزی هاتووه ته دنیاوه بهلام هیشتا منال بووه مائی باوکی هاتووه ته دتی (بیژاوه) ی سهر به ناوچه ی هه له بجه و مهولهوی له وی خراوه ته بهر خویندن و پاشان ری فیقه قی به تی گرتووه ته بهرو له م ریگابه دا هه له بجه و خهرپانی و خورمال و بیاره و ته ویلکه و پاشان پاوه و مهریوان و سنه و پاشتریش بانه و سوله یمانی گهراوه و دیسانه وه له هه له بجه سه قامگیر بووه ته وه . له و سهرده مهیدا که بۆ جاری دووه له هه له بجه لای مهلا سادقی ته ویلکه بی فیقه بووه ، باوکی کوچی دوا بی کردووه و نهویش بۆ ژبانندی براو خوشگه ورده کانی سهرده می ناچاری دهست هه لگرتن له خویندن بووه تا پاشان تی هه لچوو ته وه و چوو بۆ قه لای جوانرۆ و دیسانه وه چوو ته وه بۆ سنه له مزگه وتی به ناو و بانگی دارولئیحسان لای شیخ موحه ممد سه عیدی باوکی شیخ قادری موهاجیر بووه به فیقه و ماوه به کی زۆر له وی ماوه ته وه و نهجا دیسانه وه هاتو ته وه بۆ سوله یمانی و له سهرده می نه محمد پاشای باباندا که دۆستایه تی به کی گهرمی له گه لی بووه ، له مزگه وتی مه لکه ندی لای مهلا عه بدور ره حمانی نۆتسه بی ئیجازه ی مه لابه تی وهر گرتووه .

مهولهوی سهره تای مه لابه تی له (چروستانه ای ناوچه ی نه ورۆلی دهست پین کردووه و کومه لڼ فیقه ی راگرتووه و ، دلی به و ژبانهی نه وی زۆر خوش بووه و ته نانهت له وی باخیکیشی بۆ خۆی ناشتووه ، بهلام پاشان گو استوو به ته وه بۆ گوندی (گونه او له وی شه وه چوو بۆ (کانی که وه) ای شه میران و له وی شه وه نه گه ریته وه بۆ ناوچه ی تاوگوزی و تا کوچی دوا بی کردنی له سالی (۱۳۰۰) ی کوچی (۱۸۸۲ - ۱۸۸۳ ای زایینی) دا له ناوچه یه نه مینیتته وه .

ئەمەي گىرامانەوہ لەبارەي سەرگوزەشتي ژيانى مەولەوى يەوہ ،
 لەراستيدا بە سەرگوزەشتي راستەقینەو بايەخداري ژيانى دانانري ،
 تەنھا بەشتيكي ھەبکەلي ميژووي ژيانەتي . ميژووي ژيانى راستەقینە
 ئەوہ بە بتوانج ئەوہمان بۆ يوون بکاتەوہ چۆن بوو مەولەوى لە ژيانا
 بەھرەي ھونەري شیعروتنى تيا دەرکەوت ، چيى يارمەتیی دا ئەو شاعیرە
 بەناووبانگەي لىج دەرچى ، جۆري بىر کردنەوہي راستەقینەي چۆن بووہ ،
 ئەوي کە لە سەردەمی نالی و سالم و مستەفابەگي کوردیدا شاعیر بووہو
 لەپالیا نا لە سولەيمانى ژباوہ ، چۆن بووہ وا بە ھىچ جۆري توخنى
 ريبازي شیعري ئەوان نەکەوتوہ ؟ يئوہندی دۆستايەتیی
 لەگەليان بووہ يان ناو بۆ ، لەکاتیکا کە چەند نامەي بە شیعري نيوان
 ئەو چەند کەلە شاعیری ديالیکتي گۆرانيمان لە بەردەستايە ؟
 يئوہندی سۆفيانەي راستەقینەي لەگەل شىخانى تەويئە لە چ ئاستیکدا
 بووہ ، خۆي بەراستی تاج رادەيەک بە يەکچ لە ئەھلي تەسەووف دائەنري ؟
 ھىچ نيشانەيەکی باوہري بە لاہەکی بەکچ لەو ھەموو ريبازە ئىسلامی بە
 باوانەي کە ديارە زۆر باش لىيان شارەزا بووہ لە کتیبەکانيا دەرئەکەوي يا
 نە ؟ بۆ ئەم خەلکە ھەموو بە مەولەويى ناوئەبەن ، کەچي خۆي لە شیعەرەکانيا
 لە (مەعلووم) بەولاوہ ھىچ لەقەبيني بۆخۆي بەکارنەھيئاوہ ؟ ھەزي لە
 شیعري کام لە شاعیرانى ديالیکتي گۆران و شاعیرانى ئيران و تورک و عەرەب
 بووہ ؟ بۆچي تايستايە پارچە شیعريکي زياتر کە بە خەتي خۆي لە
 کەشکۆلەکەي مەحمودباشادا ھەلگىراوہ ، دەسنووسيتيکي تری ديار ني بە ؟
 چۆن بوو لە بەرانبەري ئەو ھەموو تەماغنانەبەرەدا کە شازادەکانى ئيرانو
 خانەکانى نەردەلان لەگەليان ئەکردو ئەو ھەموو قەدر و ريزەيان لى ئەگرت ،
 ناوچەي کريني تاوگۆزي بەجى نەھيشت و نەچوہ لاي ئەوان ؟ ئەمانەو
 گەليکي تر کۆمەلە پرسيارتيکن لەوانەيە ھەندىکيان بە بۆچوونو

لیكدانهوه وهلامیان بدریتسهوه ، بهلام زۆریان پتویستی به بهلگهوه
سمرچاوه ههیه که مهگهر چۆن نهگینا له کوردستانی پاشکهوتووی ههرگیز
گویی به بهلگهوه سمرچاوه و میژووی خۆ نهداوی ئیمه دا ، ههرگیز
وهلامیان نادریتهوه وادیاره ههروا له گهل خولیسای بیرو دهروونی
روشنبیرانمانا نهچنه ژیر گل . میژووی ژبانی راسته قینهی مهولهوی ،
نهم لایه نه نادیارانهی ژبان و ئیداعیهتی .

شیر بهر له ههرچی بههرهیه که له شاعیرداو ، زیاتریش وایه ههر
له سه رهتای ژبانیهوه نیشانهی ده ره کهوئ . بهم پین به دیاره مهولهوی بش
ههر له منالی بهوه بههره ی شیروتنی تیا بووه و ههر هیچ نه پین له سه رهتای
فه قنیه تی بهوه نهم بههره بهی خۆی دۆزیه تهوه و دهستی داوه ته تا قی
کردنه وه و به کارهینانی . گهرانی زۆریشی به ناوچه جیا جیاکانی
کوردستانی روژه لات و روژاواداو شاره زا بوونی له سروشتی جوانو
جوژه جۆری کوردستان لهو سه زده می لاویتی بهیداو ، ناسیای
بهیدا کردنی له گهل کۆمه لیککی زۆر له مه لاو فه قن و خه لکی تری
ئه ده ب دۆستو له توژاله جیا جیاکانی کۆمه ل و ، ناگادار بوونی له ئه ده بیاتی
کۆنی کوردی و فارسی هه یی تر ، زیاتر بووه به هۆی گه شه کردنی نهم
بههره بهی ، به تاییه تی که له ماوه ی فه قن به تیدا کۆمه ل دۆستو
برادهری دلسۆزی به وه فای راستی بو خۆی پهیدا کردووه که هینانه وه
یادو بهرچاوی ره وشتی دۆستانه و بهرزیانو چه شتی دهردی
دوور کهوتنه وه لی بان کاریکی که می نه کردووه ته سه ره نه و ره گهزی
سۆزه ی بهزه قی له هه موو شیره و یجدانی به کانیدا به دی ئه کری . ناسین و
خۆشو یستن و هینان و له گه لدا ژبان بردنه سه رو پاشانیش کۆچی دوابی
کردنی عه نبه ره خاتوونی ئه فغانی خیزانی و نه و زامه قوول ه ی نهم

کوچکردنه ناوهخته کردوو په تیه د دروونی ، په گه زیکی تری به هیز بوونی
 چه کهری نهو سۆزه به له شیعری مهوله ویدا . چونه کوپی سۆفیانی
 سافو خودانه دهستی پیرانکی ریتموونی وهك شیخ سراج الدین و شیخ
 بهاء الدینی تهویله یس ، بهش به حالی خوی ، گوزمیتی نه براوهی داوه
 به گیانی شاعریه تی و سۆزی شیعری مهوله وی که به جوړیکی وا له گه لپی
 پارچه شیعریا دهرئه که وی ، نهوهی نه یان خوینتته وه ، هه ر نه وهنده باش
 لی یان حالی بیی ، گیانی له گه ل خویندنه وه یاندا نه داته شهقه ی بال و
 نه که ویته فرین . جیهانی سۆفی یه تی لهو مه نرله ویدا که هیشتا له گه ل
 دنیا په رستی و خهك به ناوی خواوه هه ل خه له تاندن نامیتته نه بوه ، پره له
 خوداته کاندن و داشتن له تۆزو گهردی تماع و هه لپه ی دنیا په ویدا کردن و
 په وهرده کردنی دل و دروون و پرو کردنه جیهانیتی بهرزو بالای خاوینی
 به خه یال دروستکراوی له واقعی کۆمهلی پر له جهورو سسته م و
 ناته و او ی په وه دور . نه مه ، بو سۆفی یان ، نه بی به مایه ی په ویدا بوون و
 گه شه کردنی حاله تی سۆزیکی بهرز مرۆ مه گه ر به تیدا ژبان و په ی پین بردن و
 لی تی گه یشتنی نه و دیوی په رده ی ناسکی پیوه ندی به کانی نه و جیهانه ،
 شاره زای بیی و ، به ناگادار بوون له ناو کور و کی نه ده بیاتی نه هلی ته صوف ،
 برانی شاعرانی نه م بهر په چ جوړه جیهانیتیکیان بیر لی کردن و ته وه و
 زه نگانده وه .

له لایه کی که وه ژبانی مهوله وی له ناوچه به کی کرین و که م نان و ناو ،
 بی هاوده م و هاو زمانی له رازی دل نه یشتوی وهك ناوچه ی تاو گۆزی
 که هه سستیکی قوولی به توانا و لی هاو وی و به هر مه ندی خوی کردوو مو ،
 عزیزه تی نه فسیشی نه وهنده بهرز بووه رتی نه داوه به دهنگ نه و تماع

نانه بهر زورانوه بچن که هندی له گوره گورانی سردم له ئیرانا
 پیشانیان داوه ، نانه ره قه و ناوودو و خه پله ی ناردی به پرووی تاوگوزی
 له ناو ئه هژارانهی خزمیا که له کومه لیکه فقهیری بچن دم و پلی ساو بلکه ی
 که ره و آله به و لاهه زیاتر نه بوون ، له ژبانی پرخیترو خوشی نریکی
 فرمانره و ایان بچن باشر بووه ، له گه له ئه ویشا سردمداران نریکی
 دمور و بهری ، ته نانهت جافه کانیش که چهند له گه لیان تیکه له بووه ،
 به هوی ئه و تیکه له به وه ، به م بوئه و به بوئه وه ، چهند پارچه شاکاری
 خوی بو و توون ، که م جار نه بچن ، قه دریکه له و تو یان نه زانیوه ،
 که له بچن جاریش بوون به هوی نازاردنی دل و بریندار کردنی هستی ناسکی ،
 ئه مه حاله تیکه خو به نامۆ زانینی له مه وله ویدا هیناوه ته وجود که
 بنیادم ئه و شیعرانه ی ئه خو تیتسه وه وه که درئه که وئ له حاله تانه دا
 و توونی ، و اهسته ئه که مه وله وی چووه ته سهر به کچن له لووتکه
 به رزه کانی چیا کانی ناوچه که ی و پر به دم به شیعی پر سوزی بانگی
 ناره زایی خوی به جیهانی بان و به ریندا ئه چریکینن .

هه ره له و هویانه ی که ئه م نازاری دل و دهر وونه یان ئه وهندی تر به
 مه وله وی سهخت کردوه ، ناره زایی به تی له هه لسه و که وتی هندی له
 مناله کانی له گه لیا ، که دیاره چهند ستمه بو مرۆبه کی وه که مه وله وی بو
 به ریوه بردنی ژبانی کوله مهرگی خوی ته نانهت له منسالی بهری پشتی
 خویشی به لیتی به ده تگه وه چوون نه بیسی ، وه که له به کچن له نامه له پاش
 به چن ماوه کانیوه دهرئه که وئ . ئه م هه موو دهر دو نازاری سهخت و
 قوولی دهر وونه له دوا سه له کانی ژبانی چهند ئه وهنده زیادیان کردوه .
 ئه وه ته له لایه که وه پیری ده ستگیر و فریاره سی دهر دی دلی که شیخی
 به هائه ددینه کوچی دوا یی ئه کاو ئه ویش به پیتی داب و نهریتی باو پتوهند

له گهل شیخ حیسامه ددینی کوری نه کا که به لیکدانه وهی من له هیج حالیکه له ناستیکی نه وتودا نه بوه بتوانی که لینی به مهرگی شیخ به هانه ددین په یدابووی له ژیانیا بو پر بکاته وه . پاش نه ویش مهرگی عه نبر خاتوونی ژنی که وه که به لاواندنه وه پر له ناگرو فرمیسک و خوینی دله کانیا دهرته کهوئی زامیکی نه وتوی کردووه ته روچی ، به مردن نه یی لیتی وزگار نه بوه . دواي نه ویش کویربوونه وهی بینایی چاوانی به حوت سال پیش مردنی و ، نهجا ناگرتی به ربوونی که پره که هی و سووتانی کتیبخانه که ی نه ونده هی تر بوون به سه رباری دهردی دلی و ، له مهیش نارحوت تر که و تنه خواری به کویری له پستی و لآخو پشت شکانی و مانه وهی به و دهرده وه تا مردنی ، نه ونده هی تر ژیانی لی کردووه به دوزه خیکی ناشکراو له بهرچاوو به رده وام .

له دیوانی مهوله ویدا کهم پارچه شیعی وای به دی نه کړی به سه هر هه موو نه م رووداوانه دا بیرری . دیاره نه یی پاش کویربوونیشی شیعیکی که می نه یی نه نو سراپتته وه و هه لنه گیرایی . له ناوچه به کی وای ویرانه و پاشکه وتووی له خوینده وار دووردا نه یی کچی بی نه ونده به تهنگ پاراستنی که له پووری هونه رهنه ندیکی وه که مهوله وی به وه بووین تا به دیار به وه دانیشی و هرکاتن شیعیکی وت نه و دس به جی ده سی بو بداته کاغزو قه لومو بینووسیتته وه و بیخاته که شکولی شیعه کانی وه . ناشکرایه که وای به سووتانی کتیبخانه که یی به شیعیکی زوری به ره می فه و تلوه . ههر بو به یی نیستا که نیمه به دواي پاشماوهی مهوله ویدا نه که پرین تا نه مرو له پارچه شیعیکی زیاتر که به خه تی خوی نووسراپتته وه هیج دیار نی به ، نه ویش نه وه به که وتمان له که شکوله که ی مه محمود پاشای جافدا یاریزراوه ، له گهل نه ویشا که نویسخه ی دیوانی نیوه و ناته وای له زور لای نه م و نه و ده سگر نه یی .

من له شيعرى مهوله ويدا گيانتيكى نامۆبى له دهووروبهرو ياخيگهري
له پتوهنده كومه لايه تى به كان ههست پى نه كم كه ته نانهت جارى وا هه به
هه ندى بنه ماي باوى مهزه به بى بش نه گريته وه . له مه يدانى سۆفى به تيشدا
وانه زانم بهر له هه رچى هاوړى به تى پى خويندن له گهل شيخ
عه بدولر ه حمان نه بولو ه فای كورى شيخ سراجهددين را يگيشا وه ته كورى
سۆفى به تى به وه و كردوو به به مريدى شيخ سراجهددين و پاشانيش شيخ
به هائه ددنى كورى . ليره دا شايانى وتنه نه مه كه شيخ عه بدولر ه حمان
نه بولو ه فا خوڻى به نيشانه ي نه وه دا كه ته ويگه ي به جى هيشتوو وه
هاتوو ته به غدا نيشته جى بووه له وى كوچى دوايى كردوو وه به خاك
سپتررا وه ، شاعيريكى به رزو بالاي زمانى فارسى شه ، نه پى نه وه نده
گره ويده ي سۆفيه تى نه بوو پى ، نه گينا خوڻى له كورى خانه فای ته ويگه
دوور نه نه خسته وه . زياتر نه وه ي بى من به م لايه دا نه شيكينيته وه نه وه به
نه گه ر مهوله وى له گهل نه وه يشا كه به سۆزترين شيعرى بو شيخ
سراجهددين و شيخ به هائه ددين وتوو نه گه ر به چاوى پىرو مريدى رووت
سه بى پىرى خوڻى كرد بو ايه نه بوو دواى كوچى دوايى شيخ به هائه ددين
جى خوڻى له په ناي شيخ عومه ر ضيائه ددينا بدوز يابه ته وه ، كه به هه ر حال
له هه موو شيخانى نه قشبه ندى ته ويگه بو شيخيه تى تاقمى مه لاه فقه ي
له بارتر و به جى تر بووه ، به لام نه پى دان به وه يشدا بنيم كه عه قائيد به تى
رووت و گوئ نه دان به پتوه ندى كومه لايه تى كاريكى وا ناسان نى به
اهه ست هه موو كه س بيت . به هه ر حال نه پى نه وه يش بلين كه
جى گرته وه ي شيخ سراجهددين له لايه ن شيخ به هائه ددنى كور يه وه له
ته ويگه و ، مانه وه ي ماوه يه كى شيخ عه بدولر ه حمان نه بولو ه فای كورى

شیخ سراجددین له تهویله و سه قامگیر نه بوونی شیخیه تی بو شیخ
 ضیائه ددین به تهوای تا دوی کوچی دوی کردنی شیخ به هائددین ،
 ئەمانه هموو دەوریان بووه له وهدا که مهولهوی هەر به دەوری تهوهری
 تهویله دا بخولیته وه که له سه ره تایی فه قی به تی به وه رووی تی کردوه .
 له مه سه له به دا چهندی راست بوچوویم یا نهچوویم لام ئەوهنده مه تله ب
 نی به وه که بتوانم رازی ناوه وهی دلی مهولهوی بزائم ، چونکه
 به هه رحال ههستی خو به غه ریب زاینی مهولهوی له هموو دەور به ری ،
 لای من له شیعه کانی به ئاشکرا دیاره و ، من مهولهوی له چوارچێوهی
 پێوهنده کومه لایه تی به کانی دهو ربه ری که له وانیه ئەمرۆ ئیمه گوی به
 زوریان نه دین ، به پیاویکی ساغ و راست ئەزانم و له بهر ئەوه مه تله به ئەم
 مه سه له بهم بو ساغ بیته وه ، به لام له ولاتیکی وا بی به لگه و سه رچاوه ی
 باوه یی کراویشا ئەوه به دوور ئەزانم نه ئەم ئاواته م بیته دی .

به مونسه به تی باسی تهویله و شیخانی تهویله وه رایه کم هه به
 ئەمه وی دەری بیرم ، ئەوه یش ئەوه به مهولهوی وه خته بلیم له هموو
 شاعیرانی کورد له ناو خه لکا ناسراوتر و پایه بلندتره . هه رچه ند ئەبی ئەم
 دیاره به بهر له هه رچی بو به هره ی مهولهوی خوی بگێرینه وه چونکه
 که سن خوی له خوی شاعیر نه بی دنیا هموو ههستی نایکا به شاعیر و ،
 دیاره گه رانیس به شوینانیتی زوری کوردستانا بو فه قی به تی دهو ریکی
 دیاری له بلا بوونه وه ی شیعی مهوله ویدا هه به ، به لام پێوه ندیشی
 به شیخانی تهویله وه ئەو هه له ی بو ره خساندوه نه ریکای ئەو سه دان
 مه لاو فه قی و مریدی ئەده ب دۆسته وه که هه میسه بیان له تهویله
 نه براوه ، به له وه ری شیعی به هموو لایه کی کوردستانا به ری و به سه
 چلی دلی هموو ئەده ب دۆستیکی کورده وه بنیشیته وه .

له کهسانیکم بیستوو رهخه‌ی ئه‌وه‌یان له شیعی مه‌وله‌وی
 گرتوو که‌وا جی‌په‌نجه‌ی شاعیرانی کوردی به‌رله‌خۆی پتوه‌ دپاره . من
 ئه‌لیم نه‌ک هه‌ر جی‌په‌نجه ، به‌لکو جاروبار رسته‌و ته‌نانه‌ت نیو به‌یت و
 به‌یتی ته‌واوی خه‌لکی تری له‌گه‌ل که‌میک ده‌سکاری کردنا و ایش‌ئه‌بج بئ
 هه‌یج ده‌سکاری کردنی ، به‌لام له‌گه‌ل ئیشاره‌ت کردنا بۆ ئه‌وه‌ گه‌ به‌یتی
 خۆی نی‌به‌و هه‌ی کێ‌یه ، راگو‌یستوو‌ته‌ شیعی خۆ‌په‌وه ، یا وین‌ه‌و
 بیرو‌که‌ی شیعی که‌سیکی تری به‌جۆریکی تر دارش‌توو‌ته‌وه‌و
 به‌کاری هه‌یناوه‌ بئ ئه‌وه‌ی نیشانه‌یه‌کی جی‌هه‌یشته‌بج و ابگه‌یه‌نئ به‌ هه‌ی خۆی
 له‌قه‌له‌مه‌نه‌داوه ، به‌لام کرده‌وه‌ی وا به‌که‌م و به‌ر له‌ هه‌رچی کارو پیشه‌ی
 ته‌نیا مه‌وله‌وی نی‌یه ، کاریکه‌ هه‌موو شاعیرانی پت‌شوو کردوویانه‌و ،
 ئه‌مه‌ زۆر جار به‌ (ته‌وارودی خاتر) و جار‌جاریش به‌ (سه‌ریقاتی
 شیعی) لیک‌دراوه‌ته‌وه‌و ته‌نانه‌ت ئه‌م دوو بابه‌ته‌ به‌م دوو ناو‌نیشانه‌ له
 بابه‌ته‌کانی ره‌خه‌ی ئه‌ده‌بی کۆن و ناو‌خنی کتێبه‌کانی په‌وان‌بێژین . به‌لام
 به‌ش‌به‌حالی مه‌وله‌وی هه‌یج ره‌خه‌گرئ ناتوانئ ئه‌وه‌ ره‌چاو نه‌کا که‌وا ئه‌م
 دئ بینای شیعی کۆن‌بووی شاعیریکی پت‌ش خۆی هه‌ل‌ده‌وه‌شینه‌تته‌وه‌و
 خشت و به‌ردو ده‌رگا و په‌نجه‌ره‌و دارو په‌ردووی له‌ بینای شیعی ختۆیا
 به‌کار‌دینه‌تته‌وه‌و بینایه‌کی تازه‌ی ئه‌وتۆی بئ دروست ئه‌کاته‌وه‌ به‌ به‌راورد
 له‌گه‌ل شیعی شاعیرانی پت‌شوودا هه‌ینه‌که‌ی ئه‌م وه‌ک نمونه‌یه‌کی هونه‌ری
 ميعماري و هه‌ینه‌که‌ی ئه‌وان وه‌خته‌ بلیم وه‌ک قۆخی باخه‌وانیکی
 که‌مه‌سه‌لاتی ناو کویره‌ره‌زیکی کورده‌واری بنوینئ .

مه‌وله‌وی تانیستا که‌سیکی بۆ هه‌ل‌نه‌که‌وتوو به‌ که‌ره‌سته‌ی
 شماره‌زایی به‌کی ته‌واوه‌وه‌ له‌ توانای هه‌لسه‌نگاندن و نر‌خاندنی ئه‌ده‌بی و

دۆزینەوی رەگەزەکانی هیزو بێ هیزی لە شیعردا بە ناگاداری بەوە لە شیعری فارسی و شیعری شاعیرانی کۆنی دیالیکتی، گۆرانی کوردی بیتە مەیدانی بەزاوردکاری و بتوانن هەولێ ئەوە بەدا شیعری لە پایە و پلەی شایانی خۆیا لەناو شیعری رۆژەلاتی ئیسلامی و سەرانسەری شیعری جیهانییدا دانی . لەم مەیدانەدا بە زمانی چیرۆک و سۆس و ئەدیبی پیشکەوتخوازی شەهیدی کورد خەسەنی قزەجی بەوە ئەیکێر مەوێ کە ئەبوت رۆژەلات ناسی بەناووبانگی رۆس مینۆرسکی لە ئاھەنگی ھەزارەیی شاعیری گەورەیی فارس ابو القاسمی فێر دەوسیدا و تۆویەتی : دوو کەس ھەن لە ئەدەبیاتی رۆژەلاتدا پلەیی بەکەم و دوو مێمان داگیر کردووە ، یەکەم : ئەبولقاسمی فێر دەوسی و ، دووھەم : سەید عەبدورپرەحیمی مەولەوی .

ئەدیبی ناوداری کورد سەید ظاہیری ھاشمی دەوڵەتاوایی لەبارەیی سەبک و جۆری دارشتنی شیعری مەولەوی بەوە ئەلێ :

« ھەر گوێگریکی چاوی دیدەو دڵ روون یەك دوو بەیتی مەولەویی بەرگۆی بکەوئ ، لە سەرەتادا وا گومان ئەبا کە مەولەوی لە شیعردانا شوێن پێی مامۆستایانی سەبکی ھیندی ھەلگرتوو و دوای رێ و شوێنی ئەوان کەوتوو ، بەلام کە دیوانی مەولەویی دەسگیر ئەبێ و شیعەرەکانی بە زەوق و چەشتیکی ساغ و بێ گەردەو ئەخاتە بەر چەشی ئەدەبیی خۆی ، بۆی روون ئەبیتەو کەوا مەولەوی سەبکیکی سەربەخۆی ھەیە و بەلکو تەنانت شێوەیەکی نوێشی داھێناوە . مامۆستایانی وەك مەلیکوشوعەرایی بەھار کە کتیبی (سبک شناسی) ی داناو ، سەبک و دارشتنی شیعری فارسییان بە چەند بەش دابەش کردووە : سەبکی

هیندی ، سهبکی خوراسان ، سهبکی عیراق و ، خواجه حافظی شیرازی و
 کهلمی همه دانی و بیدلیان به ماموستای سهبکی هیندی و ، نه بولمجدی
 سهنائی و شیخ فهریدوددینی عه ططارو که سائیکی تریان به ماموستای
 سهبکی خوراسان و ، نیظامی گه نچه وی و جه مالهددین عه بدو پرره زاق و
 خواجه سهلمانی ساوجی و که سائیکی دی یان به ماموستای سهبکی عیراقی
 داناوه . به لام نه گهر ئیمه بیتین شیعی مولهوی له باره ی بابته و ناو که وه
 له گهل شیعی نه مان به راورد بکه ن نه بین له هی که سیان ناچن . له
 شیعی کامیان ئایه ختره ؟ دیاره له هی که سیان ، نه که هر له هی
 که سیان ئایه ختر نی به ، به لکو نه لئین نه نجامی هره بهرزو بالای بیری
 ئاده مزاده . راسته که ی نه وه یه پایهی ماموستای مهزن مولهوی له
 شیعی و نه دهدا گه یوه ته راده به که له شان و شکو و پایه و پله دا گه وره گورانی
 شیعی عهره بی و کوردی بین به شان و بالای شیعی یا هه لبتین و به خ به خ و
 ئافهرینی بو بکه ن « (۱) » .

جاریکیان له لیننگراد له یه کن له ئاموژگاکانی نه دهدا نه وه نده ی
 نه و سه رده مه ده سه لام هه بو و ده مه ته قی به که به یووسی بکه م باسی
 مولهویم له ناو هندی ماموستا و قوتابی دوکتورادا کرد . قوتابی به کان
 تیکهل بوون له یووس و له خه لکی ئاسیای ناوهراست و موغولستان و هیندو
 نه فغان و ، نه م چوارینه ی مولهویم که نه کن :

بالمخانه ی چه م دل دیوانه گه ت

بانمناو وه خاک سه ر ئاسانه گه ت

تکمش عاجز کورد خه یالت پیشدا

تاریز بو جاری پا بنیه پیشدا

بۆ قوتابی به کی کورد که له گهلم بوو لیکدا یه وه . قوتابی به که
 یووسی به کی زور باشی نه زانی ، داوام لای کرد به یووسی بۆ دانیشتوو ه کانی
 لیک بداته وه . دهستی یی کردو ماوه به که خه ریک بوو ، تیگه ی شتم ناتوانی
 نه وه بخاته دلی گو یگره کانی وه که چوارینه که چی نه لای و چوینه به که نه خاته
 بهرچاو . ناچار خویشم به یووسی به سه رو گوئی شکاوه که ی خووم
 دامه بهری و که وتمه یارمه تی دانی و تابلوی دوو به یته که م بۆ به کالای
 کردنه وه . قوتابی به کی تاجیکی وتی : من چهند له زمانی خووم و زمانی
 فارسی و زمانی یووسی شاره زامو چهندم له ولاتی خوومان و لیره کات به
 موتالای شیعری پوژه لاتی و یووسی به وه به سه بر دووه وینه ی وا چرم
 لای که س به دی نه کردووه . ماموستایه که له دانیشتوو ه کان وتی : نه گهر
 نه م دوو به یته ی نه و شاعیره تان بکری به تابلو ، نه یی به شیوه ی پانوراما
 پیشان بدری . جا بوئه وه ی ئیوه ی گو یگره دانیشتوو ی به ریزیش
 به تمه وای بخمه به رده می نه م تابلویه ، وا لیره دا بوتان لیک نه دمه وه :

مه وله وی ، چاوی خوی ، به یی به که به ناوچاوی به وه به و به ش به حالی
 بالای به به رزی به وه به ، شوبه اندوو به باله خانه به کی به رزی دوو سی
 نهوم ، گریانی چاوه کانی و ناوکردنی له بهر دووربی دوست شوبه اندوو ه
 به دلۆپه کردنی خانوو . بوونی وینه ی دوستی له بهرچاوی شوبه اندوو ه
 به بوونی که سیک له ماییکدا که له بهر دلۆپه کردنی خانوو که نار ه حه ت و
 بیزار یی . مه وله وی نه لای : باله خانه ی چاوی نه و که سه ی دلی مه جلیس و
 دیوه خانی خه یال و یادی تو یه و سه ربانی خانوو که ی به گلی به رده رگای
 تو سواغ دراوه - مه به ستی نه وه به هه می شه چاوی به وه به رزی به وه له ئاست
 دوستدا نه وه نده نزمه له ژیر یی بایه ، یا چاوی هه می شه له ری به تی بۆ
 چاوه یوانی کردنی هاتنی - ، نه و باله خانه به ی چاوم به هوی دلۆپه ی
 فرمی سه که وه وینه ی تو ی له ناوا نار ه حه ت و بیزار بووه ، وه ره ، وه که چون

خانوو که دلۆپه بکا ئەیکوتنهوهو پیتی پیا ئەنن ، تویش به پینانت بهسەر
چاومدا که چاوم له بهرپیتتهو لهسەر ریتتایه ، بیکوتهوهو پیتی پیا بنیو
خۆلی ژیر پیتی بکه بهسەرا ، با دلۆپه نهکاو فرمیتسکی لێ نهزۆی ، وهک
چۆن دلۆپه ی سهربان به خۆل بهسەرا کردنو کوتانهوه ئەوهستی ،
بوئلهوهی وینت که ههمیشه له مائی چاومایه به دلۆپه ی فرمیتسکه که کانم
نارهحت نهی . ئەمه کورتهیهکی ئەو تابلۆیه مهولهوی لهو دوو بهیتهدا
چری کردووه تهوهو ، به دهیان وینیه تری لهم بابته له شیعره کانییا
که کهوێته بهرچاوی ئەوانه ی دیوانی شیعری ئەخویننهوه .

هەر لهبارهی ئەم دوو بهیتهوه ئەگێر نهوه مهولهوی خۆی بو فههاد
میرزای مامی ناصرهددین شای قاجاری خویندوه تهوه که له سنه بووهو
مهولهویی لهوی دیوه . ئەلین پاش ئەوه ههموو جارێ فههاد میرزا
مهولهویی به (ناغهی باله خانهی چه م) بانگ کردووهو قسهی له گهل
کردووه .

له ئەنجامی پهره پهره کردنی دیوانی مهولهویدا به مه بهستی بابته بهندی
کردنی شیعره کانی ، بۆمان دهرئه کهوێ ئەم بابته تانه بابته سه ره کی به کانی
شیعره کانیی :

۱ - باسی سروشت که زیاتر له که لینی وهززه کانی سالو به تابه تی
وهززی به هاره وه بۆی چوه .

۲ - پتوهندی به شیخانی تهوێلهوه که گیانی سو فیه تی مهولهوی له م
بابته تیدا به روشنی خۆی ئەنوینن .

۳ - دوان له گهل خاسانی حوا به پارانه وه له سه ر گۆریان یا به
روو کردنه رووحانی به تیان .

۴ - لاواندنه‌وهی عه‌ن‌بهر خاتوونی خیزانی و هه‌ندی که‌سی‌ت‌ریش .
۵ - پتو‌ه‌ندی به به‌گ‌زادانی جانی گه‌رمیان و به‌تایه‌تی مه‌حموود
باشاوه .

۶ - سکالا له چهرخی رۆژگارو له پیری و په‌ککه‌وته‌یی و ته‌نیا‌یی
خۆی و باب‌ه‌تی‌تری له‌م چه‌شنه .

۷ - نامه‌ی بۆ دۆستانی وه‌ک ئه‌حمه‌د‌به‌گ‌می کوماسی و شیخ عه‌زیزی
جان‌ه‌وره‌یی و شیخ یۆسفی نۆسمه‌یی و که‌سانی که .

ئه‌گه‌ر که‌سانێکمان ب‌بین یا له‌مه‌ولا په‌یدا ب‌بین بی‌بانه‌وئێ توێژینه‌وه‌ی
تیر و ته‌سه‌ل له‌ شیعی مه‌وله‌ویدا ب‌که‌ن ، دیوانی مه‌وله‌وی ، به
بلاو‌ک‌راوه‌ و بلاونه‌ک‌راوه‌یه‌وه ، مه‌یدانی گه‌لج کاری زانستی‌بانه‌ی به‌پێژه .
به‌ر له‌ هه‌رچی کاریکی گه‌وره‌ چاوه‌ڕوانی توێژه‌روانی دوا‌رۆژمانه‌ له
مه‌یدانی ئه‌ده‌بی به‌راورد‌کاریدا ، به‌راوردی شیعی مه‌وله‌وی له‌گه‌ل
شیعی که‌له‌ شاعیرانی شیعی ته‌سه‌وف و شیعی دۆستایه‌تی و
شیعی سروشت و شیعی لاواندنه‌وه‌ ب‌که‌ن نه‌ سه‌رانسه‌ری ئه‌ده‌بی
رۆژه‌لانی ئیسلامی و به‌تایه‌تی له‌ شیعی شاعیرانی دیالیکتی‌گورانی
خۆمان و شیعی فارسی و شیعی تورکی عوسمانیدا به‌مه‌به‌ستی
دۆزینه‌وه‌ ده‌سنیشان کردنی لێ‌خواستن یا کارتێ‌کران و ئه‌فراندنی خۆبی و
بۆ به‌که‌م‌جار له‌ شیعی مه‌وله‌ویدا . ئه‌مه‌ کاریکه‌ من د‌کنیام له‌ دوا‌رۆژا
که‌ کوردستانی زانکۆ زانای پایه‌بلندی وه‌ک ه‌یی ولاتی ئه‌ب‌ن چه‌ند
نامه‌ی ماجستیر و دوکتۆرای تیا ئه‌نووسری .

ئه‌ندازه‌ی ته‌ب‌یق‌بوونی پێنامه‌ رۆژاوا‌یی به‌کان که‌ شیعیان پ‌س
دابه‌ش کردوه‌ به‌سه‌ر کلاسیکی و رۆمانسی و ریالیستی و شتی‌وادا ،

به سهر شیعی کوردیداو چۆنیه تی ئه مه له شیعی مهوله ویدا ، یا خود
ناساندنی نه م پیتناسانه به بۆ چوونیکێ تایه تی نوێ که بۆ شیعی
روژه لات دهس بیداو به تایه تی له گه له شیعی مهوله وی ش بگونجی .

نیشانه کانی شیعی مهوله وی به تایه تی گواسته وه له بابه تی
مه حسو سه وه بۆ میتافیزیکاو ، له ژبانی پر دهر دو مه بنه تی دنیا وه بۆ
ژبانیکی ئارام و بی دهر دو نار هه تی که مهوله وی له جیهانی ژبانی نه به دیدا
ده سنیشانی ئه کا که له به شیکی زۆری شیعی ئه ودا دیارن .

هه ست کردنی مهوله وی به نامۆیی خۆی له جیهانیکی وادا
که من بی گومانم له ئاست تواناو به هره ی خۆیا زۆر به ته سک و
ته نگه لانی زانیوه .

به رفراوانی جیهانی شوبه اندن له شیعی مهوله ویدا که له هه
پارچه شیعیکیا چه ند تابلۆی مه حسو سوو چه ند تابلۆی خه یالی بۆ
ئه وانه دروست ئه کا که له شیعی ورد ئه بنه وه .

به کیتی ئینسان و سروشت که بیریکه زۆر زهق به شیعی
مهوله وی به وه دیاره .

کلۆکی ژبانی مهوله وی و دهس تهنگی بو قه در نه زانینی له لایه ن
حو کمرانی به دهره به گی به کانی لای خۆمانه وه ، له کاتیگا که فه رمانه مو اکانی
ئیران و ئه رده لان هه موو هانده ریکیان ئه خسته پیش تا بچینه ژیر بالی
ئه وان ، به لام ئه و هه رگیز نه بو یست له خزمه ره ش و ریو ته کانی تاو گۆزی
خۆی دوور که ویتته وه ، له گه له پتوه ندی به تینیشیا له گه له مه حموود پاشای
جافو حمه پاشای باوکی و ئه و هه موو ناسکه شیعرانه ی بۆی نووسیون و
به بۆنه ی رووداوی جیا جیای ژبان و مردنی ناو به گه و به گزادانی جافه وه
وتوونی ، هیشتا قه در نه زانین و جتی شایان بی نه دانی و دل ئازاردانی .

پتوهندی به تینی له گهل دۆستان و شاعیرانی سهردهم .

به دوودا گهرانی تالی ژبانی و ناخۆ که ی و له کویتوه هونهری شیعرى
له خویا ههست پین کردوو و چون گه شه ی کردوو . به م پۆنه وه نه پین بلیم
ئه دبیبی هه لکه وتوی کورد سه یید ظاهری هاشمی له ده سنووسیتکیا
له باره ی مهوله وی یه وه سهره تای دهر کهوتنی شاعیر پسی مهوله وی
ئه گیریته وه پۆ سهردهمی خویندنی له (پاوه) و کاری سروشتی جوان و
رازاه ی پاوه له دل و دهر و نیا که له چند پارچه شیعریشیا
یه تکی داوه ته وه (۲) .

گیانی ناره زایی و یاخیکهری له زۆر دابو نه ریت و پتوهندی
کومه لایه تی له دهر و نیا مهوله ویدا که له پارچه شیعرى :

وه خیلافه ون یارانی سهرمهس
موقته ضای ذاتیی ظهبعم ههرچی ههس

دا ناشکرترین نمونه یمان دهسگیر ته پین .

به پۆنه ی باسکردنه وه له م به یته ، نه پین بلیم ئه م تاقه به یته که
بایه ته که ی له به یته کانی تری پارچه که دا پهره ی پین نه دراوه ، بانگه وازی
یاخیکهری و نامۆیی به کی تا ئه و پهری راده یه له هه موو به هاو پتروه و
بیروباوه ریکی سهردهم .

ئه م به یته نه لێ : ئه وه ی ته بیعه تی من ئه یه وی و داوای نه کا
پێچه وانهی هه موو ئه و شتانه یه که له جیهانا هه ن .

فلهسه فکاری و دوان له رازی ژبان وه که له م چوارینه یدا دیار نه دا :

هەرچی دیتا وه چه م شی وه سه فهدا
هەرچی مونی ها نه گوزهدا
کس حالی نه بیو هیچ کس نه فاما :
ناد پهی چیش ویهرد ، ئید پهی چیش ئاما !!

واته :

هەرچیت دی به چاو ریوی بو سه فهد
هەرچی نه بینی وا له سهر گوزه
کس حالی نه بوو ، هیچ کس نه فاما
ئو بوچی ریوی و ، ئم بو ها ته دهر !!

له باوهی هونهری یسه وه شیعی مهولسهوی مهیدانی چه ند
لیکولینه وهی وردو بهربلاوه . به کارهینانی لقه کانی جوانکاری (بدیع)
وهک جیناس و طباق و تهوریه و مهجاز و کینایه و تشبیه و ئیستیماره و
به تاییه تی تشبیهی وا که کومه لئ تشبیه بدانه بهرو به یهک تشبیه وه
نه وهستی که من لهم و تاره مدا به تابلو کاریم ناوهیناوه ، کاری که سانیکی
شاره زای ئه ده بی کوردو هونهری ره وانیژی عه ره بو ئیسلامه و ، من
بی گومانم ئه وهی بو بلوی ئمه بکا کاریکی گوره به ئه نجام ئه گه به نی .

ئهمانهی باسم کردن سهردتیری هندی بابه تن که ئاواته خوازم
ئهدیسان و قوتابیانی ئه ده بمان و هموو تویره وه تازه و کونه کانمان
قورسایی بیرلئ کردنه وه یان بخته نه سه شانیان و بهم نزیگانه ئه نجامی
کاریان لهم مهیدانه دا بخوئینه وه .

به لام به هه رحال ئه بی نه وه یش بلیم : انا کورسی بهک له زانکودا
نه کریته وه بو و تنه وه لیکولینه وهی دیالکتی گورانی که هه ورامی

نیستایش به شیکتی نوی به تی و ، تا سوودیکتی ته او له هندی خوینده وارو
 شاره زای نه و ناوچانهی نه و دیومان وهرنه گیری که بهم دیالیکته نه دون و
 به تابه تی له وانیهان له (نهلی حق آن بو دانانی فرههنگیکتی بهر بلاوی
 شاره زایانهی دیالیکتی گوران ، توانای به شداری لهم کاره دا زیاتر له
 سنووری نه و که سانه دهرناچ که شاره زای کولتووری نایینی و نه ده بی
 عیرفانی و دیالیکتی هه و رامین . بویه ئومیده وارم زانکوی (سه لاهه دین)
 بایه خیکتی شایان بهم مه سه له یه بداو تا زووه بیریکتی دل سو زانهی
 ای بکاته وه .

حزم نه کرد لهم کوبوونه وه به دا دهر فتم بو وایه له هه ر کام له بابه ته
 سه ره کی به کانی شیعی مهوله وی پارچه یه ک یا زیاترم هه کبژاردایه و پاش
 خویندنه وهی و دهرگیری بو سه ر دیالیکتی کوردی سوله بهمانی ، له
 ورده کاری به کانی چ له رووی وینه و مانا و چ له رووی هونه ری
 ره وانبیژی به وه که میک بدوامایه . به لام لام وایه نه وه کاری که سیکه
 بی به وی کتیبیک بو پیشکesh کردنی نمونه ی شیعی مهوله وی بنووس .
 له بهر نه وه ته نها پینچ پارچه شیعی له بابه ته تراجیدی به کانی شیعی
 مهوله وی هه لئه بژیرم سیانی بو مردنی عه بهر خاتوونی خیزانی و
 به کیکانی بو کولکلی ژبانی خوی و نه وانی بو کوژانه وهی بینایی چوانی
 و تووه ، بو تانیان نه خوینمه وه و لیکیان نه ده مه وه .

نه وهی من بزاتم له دیوانه له چا پدراوه که ی مهوله ویدا جهوت پارچه
 شیعی هه یه هه ر جهوتیان بو لاواندنه وهی عه بهر خاتوونی نه وغانی
 خیزانی تهرخان کراون . نه م جهوت پارچانه نه وانهن له ده سنووسه کانی
 دیوانی مهوله وی به رده ستی باوکما که شه رحی له دیوانی مهوله وی
 کردوه نووسراون . مهوله وی نه م شیعیانه ی به بونه ی کویچی دوابی
 عه بهر خاتوونه وه داناره . له وانه به هبی تریشی بو نووسیبی و ده سی

تیمه نه که وتبج ، یا له ده سنووسه کان و له دیوانه چاپه که یشا هه یج ، به لام
ده سنیشان نه کرابج که به و بۆنه یه وه نووسراوه . هه رچۆن یج نه توانین
بلیین قوولیی نه م سۆزه ی مه وله وی له م پارچه شیعرا نه یدا ده ری بر یوه ،
نیشانه یه کی ناشکرای نه وه به که نه یج له پاش کوچی دوا یی کردنی عه نهر
خاتوونه وه تا نه و و ژه ی خویشی سه ری ناوه ته وه هه ر پارچه شیعریکی
نووسییج چه ند دکویتیکی له خوینی جگه ری خو ی تیکه لی نه و مه ره که به
کردیج که پیتی نووسیه وه نیشانه ی رانچه کینی دلی به یاد کردنه وه ی
عه نهر خاتوون به جووله ی قه له میه وه دیار یج که به سه ر کاغه زی
لی نووسینه وه ی شیعره که دا رو ییوه :

تیمسال ، نه ووه هه ر چۆن خه زانی سه رد
به رگی وه ردی باغ مه نعووم به رد به ی هه رد
مشیقۆ تاله ی من خیلاف نه تگیز بو
وه رنه ، کی که ی دی وه هه ر گول ریز بو !!
دل وه که چ بازی چه بگه رد بازیش وه رد
جفت ئاره زوو که رد ، چه بگه رد تاق ناوه رد
بو ی عه نهر نه تو ی ده ماخم دوور که رد
فرسه تش ناومرد ، هه وای وه بای ده رد
نه ی چی ! وه بی به زم یارانی جانی
کام سه فا مه نهن به ی زینده گانی !!
چون مه زاق تانهن جه گردین لاره
بو وه شیرینی به ک دوو نه واره :
به کی به کجاری تاو نو مه وه
نه و به ک لاونوم ، یاو نو مه وه ..

مهولهوی ئه کین : به هاری نوینی ئه مسال بۆ من به هار نه بوو ،
پایزیکێ سارد بوو . له پایزا گهلای دار ئه وهری و ئه که ویته بنی دارو با
به م لاو لادا بلاوی ئه کاتهوه . به لام له به هاری ئه مسالی منا نه که گهلای
دار ، به لکو په ره ی گولی باخی ژبانی من با بردی بۆ ههردی گورستان و
کردی به ژیر گلوه .

دیاره به ختی من وای له چاره نووسراوه به پیچه وانهی سیستمی
سروشت یخ ، ئه گینا کین دیویه و که ی و له کوی دیویه گول له به هارا
بوهری ؟

دل به تا قمانه جووتی گهردوون هه ل خه له تاو کهوته یاری کردن
له گه لیاو به ته مای ئه وه بوو لینی به ریته وه ، ئاره زووی له جووت بوو که
ژبانی پیکه وه ی مه ولهوی به له گه ل عه ن به ر خاتوونی ژنیا ، به لام ئه و تا قی
هینا که ئه وه ته عه ن به ر خاتوونی یخ سه ن ده وه و بر دیه وه و ئه م به ته نها
مایه وه بۆ خۆی .

هه وای تا عوونی دهر د فرسه تی هینا بۆنی عه ن به ر خاتوونی له لووتم
دوور خسته وه .

جا توخوا که عه ن به ر خاتوون رو بی و من بۆ خۆم به ته نها مامه وه ،
ئیتیر ئه بی مان ، بی به زمی ژبان له گه ل دوستی گیانی به گیانی ، چ تام و
له زه تیککی تیایی ؟ ده سا کاکێ شم شال ژهن ، له به ره ئه وه ی ژبان تال بووه و
له تالی به و لاوه هه یچ تامیک له ده می دلما به جی نا هیلج ، وهره ، من ئه مه
ئیتیر روژی قیامه تمه ، وه ک چۆن نه روژی قیامه تدا ئیسرافیل دوو جار
فوو ئه کا به که ره نا که یا ، به یه که میان هه رچی زیندووه ئه یان مرینی و
به ویشیان زیندوویان ئه کاته وه ، تویش وهره به شم شاله که ت دوو به زمی
خۆش و شیرینم بۆ ئی بده ، به زمیکیان به ته و آوی بمتوینیته وه و بمباته وه .

بۆ جیهانی نه بوونو ، نه ویشیان له و جیهانی نه بووندا له گهمل یاری
له دهست چووم به کمان پێ بگریتهوه .

ئهمه به کێ بوو له و پارچه شیعرا نهی مهولهوی عهنبهر خاتوونی پێ
لاواندوونه تهوه . ئیتر ئیوه بێن بوختان له و موفاره قاته وردبینهوه
ئه و له م شیعره یا هیناونه ته ئاراهو ، سهرنجی بدن وینهی شاعیرانهی
چهند بهرزو بالای دروست کردوووه ، به ئه ده بی رۆژه لاتی ئیسلامیدا
بگهرین بزانی ئهمه شاکاری خۆیه تی یا کهرهسته و دارو بهردووی بینای
شیعری که سێکی که به هیناویه و بوخۆبی دارشتوو تهوه ؟

لیره دا به مونسبی نه زانی به گویره ی ئه و بهرنامه یه ی من بوخۆمی
چی به چی نه که م و ههول ئه ده م له شیعری شاعیرانی کورد خۆیان چه ند
لایه کی میژووی پێ نه زانی رایان بدۆزمه وه ، وه که له سه ره تای (شیرین و
خوسره و) ی (خانای قوبادی) و له کتیبی (نالی له کلور و ژنه ی
شیعره کانیه وه) دا کردومه ، له م پارچه شیعره ی مه وله وی یشدا ئه وه
به دی نه که م که عهنبهر خاتوونی خیزانی له سه ره تای به هاردا و به نه خۆشی
تاعوون مردوووه .

مه وله وی له پارچه شیعریکی تر یا نه کێ :

ئهدای په شیبوی حالاتی جهسته م

دوور من جه ته حریر خامه ی شکسته م

به لام (مه عمووم) هه رس دینه ش جۆش وه رده ن

نایسلاج خامه ش وه ده سگه گر که رده ن

په له په ل پێکان په ل وه خامه دا

یه که فهرد په قه م که رد وه یووی نامه دا :

ئیسه دینه ی دل دیوانه که ی ویت

نه بێخی ئاودا مه گیلۆ په ریت

نه لږن : قهلمه شكاوم زور لهوه يې ددهسه لاتره كه بتوانې باسي
په شتويي حالي گيان و لهشم به خوینده وار انا بگه نه ننډو بيخاته سهر
اكاغز . بهلام من له گمل نهوه يشا چارم ناچاره په ناي بهر مبهه چونكه
فريادپه سيكي لهو به ولاوه شك نابهم . چاوم له بهر فرميسك كوترايېن
داها توره و هيچ نابيني و ري دهر ناكاييم بولات ، له گه لئا بهرم ، ناچار
پهل نه كوتم داريكم بهر ددهس كه وي بيكهم به دارعاساي دهستم و توي يې
يدوزمه وه و ري يې دهر كه م ييم بولات ، تنها قهلمه كه م ده سگر بووه ،
له بهر نه وه كه كوتيم تواناي هاتم نه بوو ، ناچار هم به يته م به قهلمه كه م
نووسي ، نه كيم ئيستا دوسته دل به يادت ناوه دانه كهت كه وينه ت
هميشه له ناوچاوپايه تي ، له بن ناوي دهر ياي فرميسكا به قهلمه
دارعاساي دهستي بوت نه گهري .

نعمه يش پارچه په كي تري شيعري مهوله وي يو له لاواند نه وه
عنه بهر خاتووني خيزانيا . ههروهك چون مهوله وي له بهر په ريشاني
خوي نه بتواني باسي دهردي دل و دهر ووني بخانه سهر كاغزو ،
قهلمه كه ي لهوه يې توانتر زاني كه نهو كاره ي بو بگا ، منيش سه دجار
لهو يې ددهسه لاترم لهوه دا كه بتوانم به لږ دوان له ناسكي و وردې و
شاكار يې هم وينه به ي مهوله وي بگولمه وه و نه كيم تنها نهو نه اندازه
ليكدانه وه ي معنياه بهش به حالي من به سه و لهوه زياتر ناتوانم ههنگاوي
هه كيم و ، نهوه يش نه كيم كه به لامه وه وايه ماموستا گورانيش نيلهامې
له به كه م به يتي هم پارچه شيعره وهر گرتوه كه وتوويه :

هرچهن نه كه م نهو خه ياله ي پتي مهستم ،

بوم ناخرينه ناو چوارچيوه ي هه كيمه مستم !!

لیکدانه‌وی دهرورن ، قسه‌ی زمانم :

بوچی ودها دورن له یهک ؟ نازانم !

مهوله‌وی له پارچه شیرینی تریا نه‌لین :

گمرد نالوودهن دهور مه‌زاری له‌یلین

ناوباشی و مالاش لازمن خه‌یلین

خادیمی تور بهت نازک نه‌نعامان

یهی دینجو موژگان (معدوومی) نامان

ناوباشی ، ره‌ویه‌ی دینه‌ی نم‌دینم

مالاش ، و مزیفه‌ی موژه‌ی نمینم

گمردی نی و ده یووی یانه‌ی نو شه‌دا

یا خموشی و ده خموش عنبر بو شه‌دا

پاسی نازگی له‌یل یا گه‌ی ویشمن

جای موشاهده‌ی قه‌یسی دل‌ریشمن

بمل بالای نالاش و ده صد خم و چم

باز وینوون بی خم و ده چم یا نمو چم

(معدووم) ! تاوی یاو دوری زور ناومرد

تکویاو بینای قسه‌ی به‌شبو گمرد

ماخولیای یاو ئینه‌ی خدی‌شمن

وه‌رنه‌ی نه‌ی خه‌یال پم‌ریشان چیشمن

قه‌سلی وه‌سلی به‌زم خاصه‌ی نه‌دیمان

خاوی بی و به‌رد ، دیمان نه‌دیمان

به تالهن هه‌وای دۆسی کۆج که‌رده
 مه‌حاله‌ن نامای عومری و به‌رده
 بنیش به گبجاو ده‌ریای بی‌به‌یدا
 نه گۆشه‌ی حوجره‌ی سه‌فینه‌ی مه‌یدا
 یووت ، یووت ، ئه‌و جیلوه‌ی ستاره‌ی که‌ریاس
 با خودا وه ئیخلاص ، ناخودا مه‌ناس
 تا بادی مراد نه پیتواره‌وه
 که‌ی بعتۆت ناخر ئه‌و که‌ناره‌وه .

مه‌وله‌وی ئه‌لێ : ده‌رووبه‌ری زیاره‌تگای له‌یل تۆزی لێ نیشته‌وه
 که ئه‌وه‌ته تازه مردووه‌و گۆری بۆ هه‌تکه‌نراوه‌و خۆلی به‌سه‌را دراوه‌ته‌وه ،
 له‌به‌رئه‌وه پیتۆسته گسک بدری و ئاورشین بکری . ئه‌م گسک‌دان و
 ئاورشین کردنه‌یش خزمه‌تکاریکی ئه‌وی هه‌میشه ئه‌م ئه‌رکه به‌باشی
 به‌جێ بێنی . جا ماده‌م گۆر گۆری له‌یل بێ ، کێ له‌ چاوو برژانگی قه‌یسی
 دۆست و دل‌داری له‌یل که به‌سه‌ر سه‌ریه‌وه‌نو به‌ گه‌وره‌ دانه‌نرین ،
 باشتر بتوانی و هه‌قی ئه‌وه‌ی هه‌بێ دابنه‌و پیته‌وه‌و پیته‌ به‌ری بێ ، ئه‌ویان
 به‌ فرمیتسه‌که‌کانی ئاورشین بکا و ئه‌میشیان ته‌له‌کانی خۆی بۆ بکا به
 گسک و سه‌ر گۆزه‌که‌ی بۆ بمالێ ، تا تۆز له‌ مال و مه‌نزلی نوێی نه‌نیشی و
 پووش و په‌لاش له‌ چه‌وشه‌ی عه‌نبه‌ر بۆی بۆن خۆشیا که‌ بۆنی عه‌نبه‌ری
 لێ دێ چونکه‌ خۆی عه‌نبه‌ره - کۆنه‌پیته‌وه . . ئه‌مه زۆر پیتۆسته چونکه
 یاس کردنو راگرنتی ناسیکی له‌یل و نه‌هیشتنی که‌ردگرنتی مه‌نزله‌و ماوای
 اکاریکی به‌جێ و په‌سه‌نده له‌به‌رئه‌وه که قه‌یسی له‌یلا هه‌ر له‌و شوینه‌دا
 نه‌توانی ته‌جه‌للاو تیشک‌دانه‌وه‌ی له‌یله‌که‌ی به‌ چاوی خۆی بێنی و
 به‌پیته‌وه‌ یادو به‌رچاوی که هه‌یج په‌رده‌یه‌ک له‌تیوانا نه‌بێ رێی بێنی

لین بگری ، پهرده کهیش یا فرمیسکی چاوه کانی خو به تی که ناهیتی بیبینی
یا پل و پووشی سهر گوره که به تی که نهو دانه پووشی و مهیدانی بیبینی نادا ،
جا که به رشتنی فرمیسکه کانی به سهر گوره که یا بهری چاوی خوی
روشن کرده وه ، به گسک دانی سهر گوره کهیشی به گسکی
بروانگه کانی پل و پووشی به سهر به وه نه هیشت ، نیتر هیچ له نارادا
نامیتنی ری لی بگری ته جه لای نهوی بو دهر که وی و بگاتوه حوزووری .
نهم خو به کهم گرتن و سهر و چاو خستنه سهر خاکی گوره ریگای که یشتن
به که ماتی دیداری یاره ، به لکو بهم خهم خواردن و چه مینه وه داو بنه وه یه
جاریکی تر یخهم خواردن و چه مینه وه پی بگمه وه به چاوی سهر یی یا
به چاوی دل بیبینمه وه و پی بگمه وه .

جا پاش نهم خه یال کردنه وه وردانه نه گهریته وه بو جیهانی واقعی
پر تالو سویری و نه لی :

تای لهرزو قای دووری له دوست گری سه ندووه و خستو میه ته
ورینه کردن و قسه ی بی جی و بی سهر و بن . نهمه ش خاصیه تی لهرزو کا
گرتنه ، نه گینا نه گهر وانه یی نهم قسه بهرت و بلاوانه له کو یوه دین ؟!
سهرده می وه سل و دیدار و گه یشتن به دوست سهرده می بو به سهر چوو ،
نیتر ناگهریته وه . . خه وی بو دیمان و نه ماندی . . ناره زوی گهرانه وه ی
دوستی کوچ کردو و خه یالکی به تاله ههر گیز نایه ته دی . ته مهنی
به سهر چوو ههر گیز ناگهریته دواوه . بو به نه بی رازی بین به وه ی
رووی دواوه له وه به ولاره چاره یه که نی به . بو خوت له گیز آوی دهر یای
بی بنی خهم و مهینه تا سه قامگیر به وه له گوشه ی ژووری که شتی
سهر خوشی رازی بوون به قهزاو قهدهری خوادا پالی لی بدهر وه ، بو
ههر کوئی نهرواو له کوئی له نگر نه خا ناره زوی خو به تی ، وه که چون

کهشتی بهوان نه پروانیتته نهو نهستیره مه بهستهی له گوشه و کهناری .
 ناسمانه وه دهرئه کهوئی و یووی ری گردنی خوئی پین ده سنیشان نه کا ، تا
 به سر پستی دهریای پین که ناره وه سهری لپ نه شیوئی و ری خوی
 ون نه کا ، تویش یووی خوت له یوو کردنه هر شتیکی لاه کی یووت و
 خاوین بکه ره وه یوو بکه ره نهو نهستیره ی نووری خوا به و ، له گهل
 خوی خوتا ساغ و پاکو پین گهرد بهو (ناخودا) واته کهشتی بهوانی ژبانی
 دنیایی مه ناسه ، که هر گیز به (خودا) نابین ، تا بای مه یلی خودا له پر
 نه بلوه زگه به کی نادیاره وه ههل نه کاو کهشتی ژبانت به ره و کهناری ژبانی
 هه میسه یی وهرئه چهر خین و له نگه ری پین نه خا ، نیر هیچ پیوه ندیکت
 بهم ژبان هه نامین و نه رویت هه بو جیهانی به دیمه ن نه بوونی و له راستیدا
 بوونی راسته قینه ، له وی له گهل دوستی کوچکر دووت له نه بوونیدا یا له
 بوونی راسته قینه دا پتگه وه به که نه گره وه لهم جیهانه پر دهر دو مه بنه ته
 رزگار نه بی .

نه مانه چند نمونه به که بوون له نیشانه ی قوولی نهو زامه ی
 مهرگی عنبهر خاتوونی هاوریی ریگای دوورو دریتی ژبانی پر
 کویره وه ری و نه دارایی و پین هاو زمانه ی و نامویی له موحیت و دهور بهر
 کردنه دل و دهورونی نهم هونه رمه نده بلیمه ته . جا که پاشان دهری
 کوچی دواپی شیخ به هانه ددینی هاوریی و پیرو مورشیدو دهرگای دل بو
 جیهانی سو فیه تی والا که ره وه یشی نه چینه سهرو ، پاشتریش له بینایی
 دیده پین بهش نه پین و کتیبخانه و دیوانی شیعه کانیسی نه سووتین و نیر
 مهیدانی موتالو نووسین و دهرزوتنه وهی وه که جارانو له سههرونووسینی
 فهلسه فهی ئیسلامی بو فه قیکانی نامین و ، لهو شاخه ره قهن و سهخت و
 اگرینانه ی تاوگوزی دا دوور له ناوه دانی و دوور له هاورازو هاوده نگ و له

که سیتک لیتی تی بگاوه له دهردی حالی بیو و قهدریکی بزانی و باریکی ژبانی
تال و سویری له سهرشان بو سووک بکا ، بهم هه موو دهردانهوه
ئه تلپتیهوه ، ئه ییخ خۆمان لیتی بدهینهوه ئه و نه دهی چهند به موو زمانا کوو
قهوالی خهم به سهر دلپهوه بووه به بارو ، چی بووه چه کامه به کی وهک ئه م
چه کامه به یی بو ئیلهام کردووه که ئه لئی :

من خهریکی ئیش زامی جیایی

نیشتهی گو شهی تار مزگیی ته نیایی

گا مه شفوقلی زام ، گا خهریکی دهرد

گا په فیقی خهم ، گا هه ناسه ی سهرد

گا سهر مکه رو هه وون نه چه مه ی چه م

گا گا موه رو سبلاکو نه دینه م

گا زامی ناسوور هه جران مدو چل

گا یاوو وه عهرش ئاهو ئاله ی دل

گا نیشی دووری مدوم ژاری مار

گا تیری فیراق مکه رو م له تار

نه هاو زوانی دله باریم که رو

نه هاو قه تار ی دمه سباریم دهر و

نه چه کیمپه ون که رو دهوای دهر د

نه ظه بیبپه ون چه دل لادو دهر د

سا ئیسه ، ساقی ، جهمین جامی جه م

واده ی ئامانه ن وه بانی دینه م

دهوری دهر وه جام یاده ی پر چه مه یل

به ل دهر وون چه مه ی بالات بیو که یل

جه مانیوای تو فارغ بو حاله
 بهل نمدوم نازار شوومی خه یاللم
 یهك دل بوو چهنی عهشقی دبدارت
 گیان كمروو فیدای دیدهی خومارت

ئهلیج : من كه له سووچی تاریکی مزگهوتی ته نیاییدا دانیشتووم ،
 به ئیش و زامی بن كهسی و جیایی له دوستهوه گرفتارم . تاوئ خهریکی
 زامی دلو ، تاوئ خهریکی دهردر نازاری گیانم . تاوئ هاوریی خه مو ،
 تاوئ هاودهنگی ههناسهی ساردم . تاوئ خوین له سهراچاوهی چاوم
 ئهرواو ، تاوئ لاوای فرمیتسکی لی دئی . تاوئ زامی بهناسۆر كهوتووی
 دووری له دوست چل ئهدا له دلماو ، تاوئ هاوارو ئاهو نزوولهه ئه گانه
 عهرشی كردگار . تاوئ نازاری دووری له یار ژاری مارم دهرخوارد
 ئهداو ، تاوئ تیری فیراق ئهجن ئهجنم ئهكا . . . نه هاوزمانی شك ئه بهم
 دلم بداتهوه ، نه هاوکاروانی ههیه دهسیكیم بو بداته باره كهم
 راستی كاتهوه له گه كئا . نه چه كیمیک ههیه تیماری دهردم بكار ، نه
 چاره سهركهريك دهسگیر ئه بن دهردی له دلم دهرنگا .

له حالیکي ئاوا سهخت و دژوارا ، دهسم دامینت كاكهی مه یكیری
 ئه جهل كه مه بهستی له خوایه ، وادهو سهعاتی ئه وهیه بیتی بگهی به فریامو
 به بانی چوانم بیستهلام ، به بادهی پر له مه یلهوه خواتیکم به دهورا بدهیتو
 پیالهیه کم بو تی بگهی ، به لكو ئه مه خوایه دل له مه یلی بالای تو كه یل ببنو
 له تو به ولاره خه یالی كه سم له دلا نه میتنیو ، ئیتر غایلهو خه یالاتی
 شووم نازارم نه داو له گه كمل عهشقی دبدارت بهك دل بيمو گیانم بگه به
 قوربانی دیدهی خومارت . .

یا نه لای :

خامه‌ی سهر او یز نه چای سیایی
مریزۆ ئه‌سرين شه‌کواي جیایی
ناهمی سه‌د شکهنج وه‌هم پیچ‌وه‌ردن
چون من سهر تا باش شکسته‌ی دهر دن
دهوات دووی سیانی جه‌دهم مخیزۆ
نامه‌ی سیاخالک وه‌سهر مریزۆ
دهوات دووی دهر وون گنج‌دان وه‌همنا
لیقه‌ ویش‌کیشان وه‌لیته‌ی خه‌منا
خامه‌ شق‌وه‌ردن ، ده‌م مکه‌رده‌وه
زار زار منالۆ وه‌ده‌م دهرده‌وه
موات : هه‌ی ئاوات واسته‌که‌ی جه‌ستم
هه‌ی مۆمیایی پیته‌ی شکسته‌م
کام زام بی جه‌تۆ من نه‌ویم نصیب
جه‌فا هه‌ر وه‌ من ، وه‌فا به‌ی په‌قیب
زامن تاوان هه‌وناوان جو‌جو
ده‌رد وه‌ باتی دهر ده‌ به‌ جه‌ دووری تۆ
به‌ریان تایی یوباب قافیه‌ خوانیم
نه‌مه‌ندن تاقت عیبارت زانیم
ده‌مه‌ی هه‌ناسه‌ی گه‌رمی ناره‌که‌م
نه‌ کووره‌ی دهر وون به‌ جه‌خاره‌که‌م
نایر دان جو‌جهره‌ی ده‌ی به‌ دهر دم
سو‌چنان کیتاو مه‌جموعه‌ی دهر دم

واته : قهلمى سهر بهناو چالى رهشى شيشه‌ي ميره‌كه‌بى ره‌شا
 داهيتتوو ، له‌تاو دووربى دوستان دلخوي فرميسك دائه‌وريتن .
 نه‌و نامه‌به‌ي كه بۆت نه‌نوسم نه‌وه‌نده‌ي هاوارى دوردو ئازار تيايه ،
 وهك خۆم سهرتاپاي تيكشكاوه‌و سه‌د جار قه‌دكراوه‌و چرچ‌ولتوچى
 تى‌كه‌وتوو . ده‌واتى واته شيشه‌ي ميره‌كه‌به‌كه‌م دوو‌كه‌لى رهشى له‌ده‌م
 ديتته‌ده‌روه‌و ، نامه‌كه‌م خۆلى رهش نه‌كا به‌سهر خۆيا . رسته‌ي به‌كه‌م
 ئيشاره‌ته بۆ نه‌و هه‌لمه‌ي هه‌ندى جار له‌ناو شيشه‌ي ميره‌كه‌بى ره‌شه‌وه
 دياره‌و ، رسته‌ي دوو‌هميش ئيشاره‌ته بۆ نه‌وه كه جارن كه خه‌لكى به
 قه‌لمه‌م ميره‌كه‌ب ئه‌يان‌نووسى كه خه‌ته‌كه زوو وشك‌نه‌ئه‌بوه‌و ، خۆلىكى
 ورديان نه‌كرد به‌سهر خه‌ته‌كه‌دا بۆ نه‌وه‌ي ته‌رايى ميره‌كه‌به‌كه هه‌لمزى‌و
 زوو وشكى بكاته‌وه . دوو‌كه‌لى رهشى ناو ده‌روونى ده‌واتى پى‌نووسينه‌كه‌م
 گيتژنه‌خواو ليفه‌كه‌ي ناو‌يشى خۆى له‌ليتته‌ي رهش هه‌لژه‌ندوو . نه‌مه‌يشى
 ئيشاره‌ته بۆ نه‌وه جارن كه به ميره‌كه‌بى رهش نه‌يان‌نووسى و به‌كۆ له‌و
 مايانه‌ي ميره‌كه‌بى ره‌شيان لى دروست‌ئه‌كرا دوو‌كه‌لى رهشى قوتيله‌ي
 نه‌وت بوو كه هه‌موو چينى هه‌زارو به‌شيتكى زۆرى چينى ناوه‌راستيش
 هه‌ر نه‌وه‌يان هه‌بوو شه‌وى تاريخى پى‌روشن بكه‌نه‌وه ، وتم جارن كه به
 ميره‌كه‌بى رهش نه‌يان‌نووسى پارچه‌ په‌رۆبه‌كى تايه‌تى‌يان نه‌خسته‌ناو
 شيشه‌ي ميره‌كه‌به‌كه پى‌يان‌نه‌وت ليقه ، بۆ نه‌وه‌ي كه قه‌لميان پيا كردو
 ته‌ر بوو ليقه‌كه نه‌هيتل قه‌لمه‌كه ميره‌كه‌بى زۆر له‌گه‌ل خۆى هه‌لكرئ
 نه‌وه‌ك پى‌رۆ به‌سهر قاقه‌زه‌كه‌دا . قه‌لمه‌م درزى بره‌وه ، وهك ده‌مى كراوه
 وايه ده‌م‌ئه‌كاته‌وه بۆ هاوارو گريان و كوروزانه‌وه‌و به‌ده‌م ده‌رده‌وه
 نه‌ناليتن . جارن كه قه‌لمى قاميشيان به‌كار نه‌هيتنا نوو‌كه‌به‌يان نه‌كرد به
 دوو كه‌رتوه‌و تا ميره‌كه‌به‌كه به‌نيتوان درزه‌كه‌با بيتته‌سهر قاقه‌ز . جيره‌به‌كى
 بارىكىشى لى نه‌هات ، نه‌وه‌يش فالينه‌كه‌به‌تى . نه‌بوت : هه‌ي ئلواته‌كه‌م !

هه‌ی دهرمانی ئیسکه شکاوه‌کانی له‌شم ! کام زام بوو به هۆی تۆوه نه‌هات
له‌ گیانم .. تا نه‌لێ : زێی مۆسیقای شیر خۆیندنه‌وه‌م پچراوه ، تواتای
رسته دارشتن و زانیی نه‌ماوه ، دهمه‌ی هه‌ناسه‌ی گهرمی تاره‌که‌م له
کووره‌ی دهروونی پرجه‌خارمه‌وه به‌رزو بووه‌وه‌و ناگری به‌ردایه‌ حوجره‌ی
دلی پر له‌ نازارم و که‌شکۆلی کۆمه‌له‌ی شیره‌کانمی سووتاند .

مه‌وله‌وی له‌م پارچه‌ شیرهدا قه‌له‌م و مهره‌که‌بی به‌جاری خسته‌کار
بۆئه‌وه‌ی به‌ به‌شه‌کانیانه‌وه‌و به‌ خاسیه‌ته‌کانیانه‌وه‌ هه‌موو نیشانه‌ی دهردو
نازاری نه‌و بگه‌یه‌ن . ویستیشی بلێ ئه‌وه‌نده به‌دبه‌ختم سووتانی
ده‌فتهری شیره‌کانم له‌ به‌دبه‌ختی خۆم به‌ولاوه‌ له‌ به‌ر هیچ نه‌بوو . من
هه‌ر له‌ رۆژی نه‌زله‌ خوا به‌ کۆکۆل و به‌دبه‌ختی خولقاندووم ، هه‌ر
له‌مه‌شه‌وه‌ بوو شیره‌کانیشم بوون به‌ خۆراکی بلێسه‌ی ناگر . بۆیه
سیاچاره‌یی من به‌ هیچ چار ناگرێ و تا نه‌مخاته دووتویی گل و پشت
به‌ردی نه‌که‌هد ، به‌خه‌م به‌رنادا .

گویگرانی نازیز !

حه‌زم نه‌کرد زۆترم له‌ شیری مه‌وله‌وی بۆ بخۆیندنايه‌ته‌وه‌و به‌م
توانه‌ که‌م و کورته‌ی خۆم په‌رده‌م له‌رووی هه‌ندی ناسکی و وردبێژی و
ره‌وانبێژی نه‌و هونه‌رمه‌نده‌ کورده‌ دل برینداره‌ بۆ هه‌لدانايه‌ته‌وه‌ که‌ ئیستا
نازانین ناخۆ ته‌نانه‌ت شوینه‌واری ئارامگا ئه‌به‌دی به‌که‌ی ماوه‌ یا نه‌و ،
وشکه‌که‌له‌کیک و پیره‌ دار به‌روویه‌کی به‌ چه‌ند تیلمه‌ په‌رووی سه‌وزه‌وه
به‌سه‌روه‌یه ، یا ئه‌مێ له‌ دواڕۆژا ده‌سه‌ودامینی پاشماوه‌ی که‌ساتیکی
جاران خه‌لکی نه‌و ناوچه‌یه‌ بین ده‌سمان بگرنو به‌مانه‌نه‌ سه‌ر پارچه‌
عه‌رزیکێ نه‌و چیايه‌و بلێن قه‌بره‌که‌ی مه‌وله‌وی لێره‌دا بوو ..

بهلام نه گهر له من نه پرسن نه لیم : نارامکای مهوله ویمان بۆ ده سنیشان
بکریته وه یا نه ، نیمه مهوله وی به گوردا نانا سینمه وه ، به لکو هر له
بنه رته وه مهوله وی به مردوو نازانین . تا ، گوران واته نی ، کوردی مایین
به چیا ی به رزه وه ، تا وشه یه کی جوانی کوردی له زاری کوردی
بیته ده رو ، تا شاعری کی کورد بتوانی شیعی کی جوان بلن و ، تا ناوی
مهوله وی له سه ر لاپه ری کتیپیک و له دوو توی دلی کوردی کی عاشقی
سروشتی ره تگینی کوردستانا بمینی ، مهوله وی هر ماوه هر
نه مینی (۲) .

---

(۱) پیشه کی به کی فارسی سه یید تاهیری هاشمی که بۆ دیوانی
مهوله وی نویسه وه له گه ل ده سنوسی دیوانه که دا به خه تی خوی ،
وه ختی خوی ، بۆ باو کمی ناردوو ه .

(۲) سه رچاوه ی پیشوو .

(۳) له کاتی له چاپدانی نه م کتیبه دا ورده ده سکازی به کی سی -
چوار شوینی نه م وتاره م کردوو ه .